

KÜTÜPHAN-E TÜRKİYE PROJESİ

İnternete dayalı olarak verilen hizmetler geri dönülemez biçimde yaşantımızı etkilemektedir. 20. yüzyılda okuma yazma bilmemek kişiler için nasıl bir engelse, 21. yüzyılda bilgi teknolojilerinden ve onun en önemli ürünü olan internetten yararlanmamak da aynı sonucu doğuracaktır. İnternetin çalışma hayatında, ekonomik faaliyetlerde, e-devlet uygulamalarında, eğitim ve sağlık gibi alanlarda ne kadar önemli olduğu ortaya çıkmıştır. Günümüz ekonomilerinin en önemli gücü de “bilgi”de odaklanmaktadır. Bu nedenle toplumu oluşturan bireylerin bilgi teknolojilerinden yararlanabilme düzeyi, o toplumun en önemli gelişmişlik göstergesi sayılmaktadır.

İnternet kullanımı bütün toplumlarda hızlı bir artış göstermektedir. Ancak, toplumun özellikle dezavantajlı kesimlerinin internet hizmetinden yeterince yararlanamadığı da bir başka gerçektir. Bir toplumda dezavantajlı kesimler diyebileceğimiz yaşlı, düşük gelirli, eğitim düzeyi düşük, engelli grupların internet hizmetlerinden yararlanamamaları bu kesimler için var olan dengesizliği daha da artırmaktadır. 2011 yılı sonu verilerine göre ABD için hazırlanan aşağıdaki tablo dezavantajlı kesimler ile diğerleri arasındaki farkı açıklıkla ortaya koymaktadır.

	YAŞ		GELİR		EĞİTİM		ENGELLİLİK	
	65+	Genç(18-28)	Düşük	Ortalama	Lise altı	Yüksek	Engelli	Engelli olmayan
(%)	60	6	50	18	63	11	60	31

Tablo : ABD’de İnternet Erişimi Olmayanların yaş, gelir, eğitim ve engellilik durumuna göre oranları (Kaynak: “The Internet is important to everyone”[www. Webjunction.org](http://www.Webjunction.org))

İnternet erişimi olmayan dezavantajlı kesimlerin %36’sı internet masrafını karşılayamayacağı, %19’u önemli olmadığını düşündüğü, %22’si ise kullanma becerisine sahip olmadığı için bu hizmetten yararlanmadıklarını beyan etmişlerdir.

Vatandaşları arasında bilgiye erişimde eşitsizlik bulunan bir ülke, bilgi toplumu hedefine nasıl erişebilir? Bu sorun neredeyse tüm dünya ülkelerinde görüldüğü için ne yapılacağına ilişkin çözümler üretilmeye çalışılmaktadır. Çeşitli ülkelerdeki örnekler halk kütüphanelerinin bu konuda devreye girebileceğini göstermektedir. ABD’de kamu kaynaklarını kullanan kütüphanelerin neredeyse tamamında internete erişim ücretsizdir. Bu ülkedeki yoksulluk sınırının altındaki nüfusun yarısından çoğu da e-posta ve internet erişimi için sadece kütüphaneyi kullanır.

Bireylerin bilgi kaynaklarına hızlı erişiminin, bilgi toplumu olma iddiasında bulunan ülkeler için ne kadar önemli olduğu artık tartışmasız kabul edilmekte, devlet ve özel sektör bu alana önemli destek sağlamaktadır. Microsoft'un kurucusu Bill Gates tarafından kurulan Bill ve Melinda Gates Vakfı' da diğer sosyal etkinliklerinin yanı sıra, özellikle dezavantajlı bireylerin bilgi ve iletişim teknolojilerine erişimlerinin önündeki engellerin azaltılmasına bir ölçüde yardımcı olmak amacıyla **Küresel Kütüphaneler** (Global Libraries) girişimini başlatmıştır. Bu girişim, gelişmekte olan ülkelerdeki halk kütüphanelerinde, çağdaş bilgi ve iletişim teknolojileri kullanılması amacıyla hazırlanan projelere kaynak sağlamaktadır.

Türkiye'de de, anılan fondan sağlanan kaynakla, Kültür Bakanlığı Kütüphaneler ve Yayımlar Genel Müdürlüğü ile Hacettepe Üniversitesi'nin işbirliğiyle 2013 Temmuz ayından başlayarak "Kütüphan-e Türkiye Planlama ve Pilot Uygulama Projesi" başlatılmıştır. 28 ay sürecek proje ile Türkiye'deki yedi bölgeyi temsil eden 26 ildeki 78 halk kütüphanesinde toplumdaki özellikle dezavantajlı bireylerin (düşük geliri, yaşlı, engelli, v.b) internete erişimleri için gerekli altyapının kurulması; buralardaki kütüphanecilerin ve kullanıcıların eğitiminin gerçekleştirilmesi hedeflenmiştir. Proje kapsamındaki iller şunlardır: Adana, Ankara, Aydın, Balıkesir, Diyarbakır, Erzurum, Eskişehir, Gaziantep, Hatay, Isparta, İstanbul, İzmir, Kars, Kastamonu, Kayseri, Kocaeli, Konya, Malatya, Manisa, Mardin, Muş, Nevşehir, Samsun, Tekirdağ, Trabzon, Zonguldak. Pilot proje sonunda hazırlanacak ülke raporu ile, projenin tüm Türkiye'de uygulanmasına yönelik **yol haritası** ortaya konacaktır.

Pilot proje ve onu izleyecek ülke projesi kapsamında, üniversitelerin Bilgi ve Belge Yönetimi bölümlerindeki öğretim üyesi ve öğrencilerin desteğinin sağlanması özel bir önem taşımaktadır. Öğretim üyelerinden danışmanlık ve eğiticilik konularında yardım alınması öngörülmektedir. Öğrencilerden ise proje kapsamındaki bölgelerde yapılacak veri toplama çalışmaları ile vatandaşlara bilgi teknolojisi eğitimi verilmesi konularında yardım alınması düşünülmektedir. Böylelikle öğrencilerin hem mesleki deneyim, hem de bir ölçüde maddi bir gelir elde etmeleri mümkün olabilecektir. Pilot projede deneyim kazanan öğrencilere, daha sonraki "ülke projesi" aşamasında öncelik verilecektir. Bu çalışmalarını organize etmek üzere TKD Kampüs bünyesinde, her Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü'nü temsilen bir öğrencinin katılacağı bir "**Öğrenci Girişimi**" platformu oluşturulması planlanmıştır. Bu girişim, Proje yönetimi ile projeye katkı sağlamaya hevesli öğrenciler arasında işbirliğini sağlayacaktır.